

TURCOLOGY EDUCATION AND TURKISH TEACHING IN SERBIA

SIRBİSTAN'DA TÜRKOLOJİ EĞİTİMİ VE TÜRKÇE ÖĞRETİMİ ¹

Hakan YALAP ²

ABSTRACT

Serbian language is contained many Turkish loanwords in daily language. Serbian culture also has a lot of common values with the direction of the Turkish culture. So close that the relationship with the Turkish language and culture studies in Serbia Turcology is dated to the early 20th century immediately. Fahim Bayraktarević (14 November 1889-22 February 1970) in this section by establishing the Department of Eastern Languages Faculty of Philosophy at Belgrade University in 1925, " Turkish Language" began to teach the courses as electives. In 1960, the Faculty of Philology faculties related to attain self- structure " Eastern Languages Department" opened and Turkish Language and Literature has also been an important unit in this department. From that date Turkish language , literature and culture in the license, master's and doctoral education is given in the department. Due to its special curriculum structure Belgrade University Faculty of Philology, Turkish Language and Literature Department has been productive Turcology part of Europe in the past. Especially there is an attention to Turkey and Turkish are positive way in recent years that each year forty students has been accepted to the department in the country. Turkish Language and Literature department is in University of Belgrade, Faculty of Philology as a detached in Serbia that has been prepared program of University of Pristina in 1976. University of Belgrade department of Turkish Language and Literature has made an indicator to other Balkan universities. Turkish is an elective lesson outside of University of Belgrade in University of Novi Sad and University of Novi Pazar. Everybody who want to learn Turkish can be signed up for a course in these universities. The Republic of Turkey provides lecturers support to the three universities. It will be reviewed about the university curriculum and it will be criticized the Turkish teaching and methods of Turkish teaching in Serbia, the future of the Turkish teaching and the importance in Serbia will be discussed in this article.

Key Words: Turkish, Turcology, Serbia, Turkish Teaching.

ÖZET

Sırpça, günlük konuşma dilinde çok sayıda Türkçe kelime barındıran bir dildir. Sırp kültürü de pek çok yönden Türk kültürüyle ortak değerlere sahiptir. Türk dili ve kültürüyle bu kadar yakın ilişkileri olan Sırbistan'da Türkoloji çalışmaları 20. yüzyılın hemen başlarına tarihlenmektedir. Fahim Bayraktarević, (14 Kasım 1889-22 Şubat 1970) 1925 yılında Belgrad Üniversitesi Felsefe Fakültesi'nde doğu dilleri bölümünü kurarak bu bölümde "Türk Dili" derslerini seçmeli olarak okutmaya başlamıştır. 1960 yılında Filoloji Fakültesi'nin müstakil yapıya kavuşmasıyla ilgili fakültede "Doğu Dilleri Bölümü" açılmış; Türk Dili ve Edebiyatı da ilgili bölümünde önemli bir birim olmuştur. Bu tarihten itibaren bölümde Türk dili, edebiyatı ve kültürü alanında lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimi verilmektedir. Kendine özel müfredat yapısıyla Belgrad Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümü geçmişte Avrupa'daki üretken Türkoloji bölümlerinden olmuştur. Özellikle son yıllarda Türkiye'ye ve Türkçe'ye karşı ilginin olumlu yönde yoğunlaştığı ülkede, her yıl kırk öğrenci bölüme kabul edilmektedir. Sırbistan'da şu an müstakil olarak sadece Belgrad Üniversitesi'nde bulunan Türk Dili ve Edebiyatı bölümü, 1976 yılında Pristina Üniversitesi'nde Türk Dili ve Edebiyatı anabilim dalının kurulmasını sağlayarak bu üniversitenin de müfredat programını hazırlamıştır. Belgrad Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümü diğer Balkan üniversitelerine de her anlamda yön göstericilik yapmıştır. Belgrad Üniversitesi dışında Novi Pazar ve Novi Sad üniversitelerinde de Türkçe seçmeli ders olarak okutulmaktadır. Bu üniversitelerde öğrenciler dışında da Türkçe öğrenmek isteyenler Türkçe kurslarına katılabilmektedirler. Türkiye Cumhuriyeti, adı geçen üç üniversiteye okutman desteği sağlamaktadır. Bu makalede ilgili üniversitenin müfredat programı incelenecek, Sırbistan'da Türkçe öğretimi çalışmaları ve teknikleri tenkit edilecek, Sırbistan'da Türkçe öğretiminin geleceği ve önemi tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe, Türkoloji, Sırbistan, Türkçe Öğretimi.

¹ Bu makale, 28-30 Mayıs 2015 tarihlerinde Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi'nde düzenlenen I. International Symposium on Language Education & Teaching adlı sempozyumda sözlü olarak sunulan bildirinin genişletilmiş hâlidir.

² Yrd. Doç. Dr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, e-posta: : hakanyalap@hotmail.com

Giriş:

Türkçe, bugün Atlas Okyanusu'ndan Japon Denizi'ne kadar yaklaşık 12 milyon kilometre karelik bir alanda 220 milyon nüfusun konuştuğu, yüze yakın ülkede öğretiminin yapıldığı, kökleri tarihin en eski dönemlerine kadar uzanan, 600 bini aşkın söz varlığına sahip bir dünya dilidir (Akalin, 2009: 195). Türkçenin bu kadar yaygın ve akabinde diğer dilleri etkilemesinin arka plânında, bu dilin güçlü siyasî yönetim dili olması, zengin fonetik yapısı ve edebî gücü etkilidir.

Özellikle Osmanlı Devleti zamanında Balkanlar, Kuzey Afrika, Kırım, Orta Doğu ve İran coğrafyasındaki Türk edebiyatının etkisi yadsınamaz. Dilin doğal yapısına paralel olarak Türkçe, tüm bu coğrafyadaki dillerden kelime almış ve bu dillere kelime vermiştir. Türklerin bulunduğu coğrafyalarda Türkçe öğrenmek bir zorunluluk değil, itibâr göstergesi olmuştur. Fakat Türkçenin ve Türk kültürünün bu etkisi en çok ve kalıcı olarak Balkanlarda hissedilmiştir. Türklerin Balkanlar'dan çekilmesinin akabinde bu etkinin incelenmesinde sorumluluk üniversitelere düşmüştür. İşte bu sebeple Balkanlar'da Türkoloji çalışmaları önemli yer tutar. Balkan ülkelerindeki Türkoloji kürsülerinde Türk dili, Türk edebiyatı, Türk tarihi, Türk kültürü alanlarında çalışmalar yapılır. Bu coğrafyada Türkolojinin bu kadar yaygın olması ve araştırma alanı bulmasında kuşkusuz bölgedeki Türk tarihi ve Türk kültürü birincil etkindir. Benzer şekilde Yugoslavya Federal Cumhuriyeti'nin dağılmasıyla bu federasyonu oluşturan devletlerin müstakil devletler hâline gelmesiyle bu coğrafyalar hakkında da Türkiye'de önemli çalışmalar yapılmaya başlanmıştır. Bu çalışmaların Sırbistan'la ilgili olan kısımları hemen tamamıyla tarih araştırmalarıdır. Sırların ve Türklerin çok uzun yıllar bir arada yaşadığı, türlü yönlerden etkileşimlerde buldukları göz önüne alındığında dil ve edebiyatla ilgili olanların çok az olduğu görülecektir.

Türkler ve Sırlar tarih boyunca türlü vesilelerle birbiriyle yakın ilişkide bulunmuş iki millettir. Bununla birlikte bu iki milletin münasebetleri *"378'den itibaren Balkan Yarımadası'na ve Sırbistan'a inen ve yerleşen Hun ve özellikle 558'den sonra Avar Türkleriyle başladı; Bulgar, Oğuz, Peçenek, Kuman ve Osmanlı Türkleriyle devam etti ve giderek arttı. Sırpçaya intikal eden Türkçe kelimelerin fazlası antroponimler, patronimler ve toponimlerdi. Osmanlı Türkleri Sırbistan'ı ve diğer Balkan bölgelerini fethettikleri zaman Türkçe konuşan yerlilere, Sırpçada ve diğer Balkan dillerinde kullanılan çok Türkçe kelimeye rastladılar. Bu yüzden Sırbistan'ın ve diğer Balkan topraklarının Türkleşmesi, diğer Osmanlı topraklarının Türkleşmesi'nden daha hızlı ve çabuk oldu"* (Pars, 2004: 17) ifadelerinin gerçekleşmesi, *"Peçenekler daha doğudan gelerek kendilerini sıkıştıran Oğuz Türkleri yüzünden ülkelerini bırakıp Orta Avrupa'ya dağılmaya başladılar. Hatta Doğu Avrupa'daki Peçenekler yanlarına Macar ve Kumaları alarak Bizans'ı birkaç defa mağlup ettiler"* (Güngör, 1997: 48-49) tespitinin bir sonucu olmuş Balkanların Türk topraklarına katılmasından çok önce, M.S 4. yüzyıldan itibaren Slavlar Türklerle -Peçenek, Kuman, Bulgar, Hun- komşu olmuş; bin beş yüz yıl sürecek derin bağların temelleri böylece atılmıştır.

Osmanlı Devleti'nin Balkanlarda kurulup geliştiği hatırlandığında onun bir Avrupa devleti olduğu şüphe götürmez bir gerçek olarak karşımızda durmaktadır. Sadece bu durum değil, tüm kültür "ve hayat tarzında bu topluma Balkanlık ve Akdeniz karakteri çok önceden

damgasını vurmuşa benzemektedir” (Ortaylı, 2011: 72). Bu özelliğiyle Türk kültürü Balkanlarda etkili ve temel kültür olarak varlığını sürdürülmüştür. 1389 Kosova Savaşından itibaren Osmanlı Devleti bu coğrafyada sosyal yapı, devlet düzeni, üretim, eğitim ve zengin sanat felsefesiyle ciddi bir imâr ve kültür faaliyetlerine girişmiştir. Balkan milletlerinin hafızasında maddî ve manevî hayatında yeni kurumlarla ve bunları karşılayan yeni kavramlarla derin izler bırakılmıştır. Anadolu’dan iskân için giden Türklerin yanında İslâmiyet’i kabul eden bazı bölge milletlerinin de bu oluşumda katkısı olduğu şüphe götürmez bir gerçektir.

1- Sırbistan’da Türkoloji Eğitiminin Tarihçesi

Balkanlar Türk dili ve edebiyatı için sadece günümüzde değil, Osmanlı döneminde de önemli bir kültür coğrafyası olarak dikkat çeker. Balkanların Osmanlı yönetimine girmesinin hemen akabinde Türkçe sanat, itibar ve ihtiyaç dili hâline gelmiş; günlük yaşamın vazgeçilmezi olarak bölgenin sanat ve bilim dili olmuştur. Âşık Çelebi bu coğrafyanın kültür ve sanat ortamını: “*Rivâyet ederler ki, Prizren’de oğlan doğsa adından önce mahlâs korlar; Yenice’de doğan oğlan baba diyecek vakit Farisî söyler; Priştine’de oğlan doğsa diviti belinde doğar. Binâenâlâzâlik Prizren şâir menba’ı ve Yenice Farisî ocağı ve Priştine kâtip yatağıdır.*” (İsen, 1997: 144-145) sözleriyle tasvir eder. Bu zengin edebiyat ve kültür ortamı 20. yüzyıldan itibaren yerini araştırma ve inceleme çalışmalarına bırakır.

Sadece Balkanlar için değil bütün Avrupa coğrafyası için Türk dili ve edebiyatı alanında en önemli bilim merkezlerinden birisi kuşkusuz Belgrad Üniversitesi’dir. Belgrad Üniversitesinde Türk dili ve edebiyatı çalışmalarından çok önce doğu dilleri ve edebiyatları sistematik olarak 1925 yılında felsefe fakültesinde tahsil edilmeye başlanmıştır. Bölümdeki ilk dersler Fars edebiyatı hakkındaydı. Bu bölümdeki Türk dili dersleri ise Dr. Fehim Bayraktarević tarafından seçmeli olarak okutulmaktaydı. Bogdan Popović de edebiyat tarihi derslerinde doğu edebiyatlarından örneklerle de yer veriyordu. Bogdan Popović, Doğu ve batı edebiyatlarının neredeyse aynı etkileri yansıtmasından dolayı oryantal edebiyatının ayrı bir ders olarak öğretilmesine öncü olmuştur (Đukanović, 1997: 15). 17 Temmuz 1926 tarihinde doğu dilleri ve edebiyatları bölümünün resmî olarak kurulmasıyla günümüze değin sürecek olan Türk dili, edebiyatı ve kültürü araştırmaları da başlamış oldu.

Kendisi de önemli bir bilim insanı olan ve yetiştirdiği bilim insanlarıyla dikkatleri üzerine çeken Dr. Fehim Bayraktarević’in kuşkusuz Sırbistan’da Türkoloji eğitimine büyük katkıları vardır. Liseyi Saraybosna’da bitirdikten sonra Viyana’ya giden ve Viyana Üniversitesi Felsefe Fakültesi’nde doğu dilleri ve edebiyatı eğitimini tamamlayan Bayraktarević, 1917 yılında doktora tezini (*La Lamiji des abu kabir al-hudali*) savunmuştur. 1919-1920 yıllarını uzmanlaşma amacıyla İngiltere’de King’s College’de çalışmıştır. Buradaki çalışmalarından sonra ülkesine dönmüş ve Saraybosna’da öğretmenlik yapmıştır. Akabinde Fas Üniversitesinde (Fac. des Littres) iki yıl kalıp 1924’te Belgrad’taki Felsefe Fakültesine doçent olarak atanmıştır (Đukanović, 1997: 16). Geniş ufuklu ve bilgili bir akademisyen olan Bayraktarević için Türkoloji, oryantalistik bölümünün temelini oluşturmalıydı. Çünkü Sırbistan’ın kendi dilini, tarihini ve kültürünü daha iyi anlayabilmelerinin yolu Türkçeden

geçiyordu (Đukanović, 1968: 478). Bununla birlikte Türklerin İslâmiyet'in etkisinde kalmış olmalarından Arapçanın öğrenilmesi, İran edebiyatının da Türk edebiyatının gelişiminde büyük rol oynaması dolayısıyla Farsçanın da bilinmesi öngörülüyordu (Đukanović, 1997: 16).

1945 yılına kadar ciddî bir varlık gösteremeyen hatta 1945 yılına kadar ancak ona yakın öğrenci mezun eden (Đukanović, 1997: 16) bu bölümde öğrenci sayısının az olması Bayraktarević'in de gayretleriyle uzun süreli araştırma yapma imkânı sağlayarak çok kısa zaman sonra aralarında F. Efendica, N. Filipović, B. Djurdjeva, M. Sokolovskog ve A. Smausa gibi bilim insanlarının yetişmesine vesile olmuştur. Yugoslavya'nın Ortadoğu ülkeleriyle yakaladığı olumlu ekonomik ve kültürel ilişkiler doğu dilleri ve edebiyatları bölümüne de yansımış; 1951-1952 yılında bölüme altmış öğrenci kaydolmuştur (Đukanović, 1997: 17).

1949 yılında bölümden mezun olan Marija Đukanović ve 1952 yılında mezun olan Hasan Kaleši'nin bölüme asistan olmalarıyla Türk dili ve edebiyatı için önemli bir adım atılmış olundu. 1955 yılında Ljubinka Rajković de Türk dili ve edebiyatı bölümüne asistan olarak kabul edilmiştir. Belgrad Üniversite Türk dili ve edebiyatı bölümünü önemli noktalara taşıyacak iki büyük bilim insanı daha 1959-1961 yılları arasında eğitim kadrosuna katılmıştır: Slavoljub Djincić ve Milan Popović. Marija Đukanović, "Varvârî Ali Paşa'nın Manzum Otobiyografisi" adlı doktora tezini 1956 yılında; Hasan Kaleši ise "Makedonya'daki En Eski Arapça Vakıf Belgeleri" adlı doktora tezini 1960 yılında tamamlayarak bölümün ilk bilim doktorları olmuşlardır (Đukanović, 1997: 18). Bu süreçte Bayraktarević, bir taraftan verdiği dersler ve yazdığı özgün makalelerle doğu bilimlerinin temelini atıyor; diğer taraftan çevirilerle öğrencilerini Arapça ve Türkçeye tanıstırıyordu (Đukanović, 1997: 18).

1960-1961 yıllarında Filoloji fakültesinin kurulmasıyla bölüm felsefe fakültesinden ayrılarak müstakil yapıya kavuşmuştur (Mitrović, 1997: 25). Böylece çalışmalarına Doğu Dilleri ve Edebiyatları bölümünde başlayan Türk dili ve edebiyatı bölümüne 1965 yılından itibaren de Türkiye'den gelen Türk dili okutmanları katkı sağlamaya başlamıştır. Aralarında Prof. Dr. Mustafa İSEN'in de olduğu bu okutmanlar sadece Türk dili dersleriyle yetinmemişler, iki ülke arasında da ciddî köprü görevi üstlenmişlerdir.

Türk dili ve edebiyatı, günümüzde Belgrad Üniversitesi Filoloji Fakültesinde "Doğu Dilleri ve Edebiyatları" bölümü altında çalışmalarına devam etmektedir. Diğer bölümler Arap dili ve edebiyatı, Japon dili ve edebiyatı ile Çin dili ve edebiyatı bölümleridir.

Kendine mahsus bir kütüphanesi bulunan Doğu dilleri ve edebiyatları bölümünde bulunan 18.000 kitabın 4455 adedini Türkçe kitaplar oluşturmaktadır.

Hâlen bünyesindeki bir profesör, üç doçent, iki asistan ve iki okutmanla eğitim veren Türk dili ve edebiyatı bölümünün lisans eğitimine her yıl kırk öğrenci kabul edilmekte; yüksek lisans ve doktora öğrencileri de olan bölüm, çalışmalarına devam etmektedir.

Günümüzde Türk dili ve edebiyatı programının lisans programı incelendiğinde şöyle bir tabloyla karşılaşılır:

I. Yarıyıl

	OBAVEZNI PREDMETI	ZORUNLU DERSLER
1	Uvod u turkologiju	Türkolojiye Giriş
2	Turski jezik 1	Türk Dili 1
3	Savremeni turski jezik G-1	Çağdaş Türk Dili G-1
	IZBORNI PREDMETI	SEÇMELİ DERSLER
1	Izborna grupa TM1	Seçmeli Gurubu TM1
2	Izborna grupa AO1	Seçmeli Gurubu AO1
3	Izborna grupa NS1	Seçmeli Gurubu NS1

II. Yarıyıl

	OBAVEZNI PREDMETI	ZORUNLU DERSLER
1	Turski folklor	Türk Halk Bilgisi
2	Turski jezik 2	Türk Dili 2
3	Savremeni turski jezik G-2	Çağdaş Türk Dili G-2
	IZBORNI PREDMETI	SEÇMELİ DERSLER
1	Izborna grupa TM2	Seçmeli Gurubu TM2
2	Izborna grupa AO2	Seçmeli Gurubu AO2
3	Izborna grupa NS2	Seçmeli Gurubu NS2

III. Yarıyıl

	OBAVEZNI PREDMETI	ZORUNLU DERSLER
1	Uvod u osmanski turski jezik 1	Osmanlı Türkçesine Giriş 1
2	Istorija Osmanskog carstva	Osmanlı İmparatorluğu Tarihi
3	Turski jezik 3	Türk Dili 3
4	Savremeni turski jezik G-3	Çağdaş Türk Dili G-3
	IZBORNI PREDMETI	SEÇMELİ DERSLER
1	Izborna grupa TM3	Seçmeli Gurubu TM3
2	Izborna grupa NS3	Seçmeli Gurubu NS3

IV. Yarıyıl

	OBAVEZNI PREDMETI	ZORUNLU DERSLER
1	Kulturna istorija Turaka	Türklerin Kültürel Tarihi
2	Uvod u osmanski turski jezik 2	Osmanlı Türkçesine Giriş 2
3	Turski jezik 4	Türk Dili 4
4	Savremeni turski jezik G-4	Çağdaş Türk Dili G-4
	IZBORNI PREDMETI	SEÇMELİ DERSLER
1	Izborna grupa TM4	Seçmeli Gurubu TM4
2	Izborna grupa NS4	Seçmeli Gurubu NS4

V. Yarıyıl

	OBAVEZNI PREDMETI	ZORUNLU DERSLER
1	Osmanski jezik 1	Osmanlıca 1
2	Kontrastivna analiza turskog i srpskog jezika 1	Türk ve Sırp Dilleri Karşılaştırmalı Analizi 1
3	Turska književnost 1	Türk Edebiyatı 1
4	Turski jezik 5	Türk Dili 5
5	Praktikum iz osmanskog jezika 1	Osmanlıca Alıştırmaları 1
6	Savremeni turski jezik G-5	Çağdaş Türk Dili G-5
	IZBORNI PREDMETI	SEÇMELİ DERSLER
1	Izborna grupa A05	Seçmeli Gurubu A05

VI. Yarıyıl

	OBAVEZNI PREDMETI	ZORUNLU DERSLER
1	Osmanski jezik 2	Osmanlıca 2
2	Kontrastivna analiza turskog i srpskog jezika 2	Türk ve Sırp Dilleri Karşılaştırmalı Analizi 2
3	Turska književnost 2	Türk Edebiyatı 2
4	Turski jezik 6	Türk Dili 6

5	Praktikum iz osmanskog jezika 2	Osmanlıca Alıştırmaları 2
6	Savremeni turski jezik G-6	Çağdaş Türk Dili G-6
	IZBORNI PREDMETI	SEÇMELİ DERSLER
1	Izborna grupa AO6	Seçmeli Gurubu AO6

VII. Yarıyıl

	OBAVEZNI PREDMETI	ZORUNLU DERSLER
1	Osmanska diplomatika sa paleografijom 1	Paleografiyle Osmanlı Diplomatiğiası 1
2	Osmanski jezik 3	Osmanlıca 3
3	Kontrastivna analiza turskog i srpskog jezika 3	Türk ve Sırp Dilleri Karşılaştırmalı Analizi 3
4	Turska književnost 3	Türk Edebiyatı 3
5	Turski jezik 7	Türk Dili 7
6	Praktikum iz osmanskog jezika 3	Osmanlıca Alıştırmaları 3
7	Savremeni turski jezik G-7	Çağdaş Türk Dili G-7

VIII. Yarıyıl

	OBAVEZNI PREDMETI	ZORUNLU DERSLER
1	Osmanska diplomatika sa paleografijom 2	Paleografiyle Osmanlı Diplomatiğiası 2
2	Osmanski jezik 4	Osmanlıca 4
3	Kontrastivna analiza turskog i srpskog jezika 4	Türk ve Sırp Dilleri Karşılaştırmalı Analizi 4
4	Turska književnost 4	Türk Edebiyatı 4
5	Turski jezik 8	Türk Dili 8
6	Praktikum iz osmanskog jezika 4	Osmanlıca Alıştırmaları 4
7	Savremeni turski jezik G-8	Çağdaş Türk Dili G-8

(Vraneš ve Bajić, 2013)

Filoloji fakültesi Türk dili ve edebiyatı öğrencileri I. sınıfa yoğun Türkçe dersleriyle başlamaktadırlar. “Türk Dili” ve “Çağdaş Türk Dili” dersleri bölüm programının temelini oluşturmaktadır ve tüm sınıflardaki “Çağdaş Türk Dili” dersleri iki okutman desteğiyle pratik uygulamaya dönüştürülür. Bu şekilde öğrencilerin Türkçede dört temel beceride en kısa zamanda beceri kazanması hedeflenmektedir. Program incelendiğinde görüleceği gibi tüm sınıflarda zengin seçmeli dersler listesi bulunmaktadır. Tüm sınıfların seçmeli derslerle kendilerini geliştirmeleri beklenmektedir. Öğrencilere Hintçeden Klâsik Yunancaya, Japoncadan İskandinav dillerine kadar pek çok dil ve edebiyatın seçmeli dersleriyle iyi bir filolog olma şansı tanınmaktadır. Hakikaten bu seçmeli dersler zengin bir dilbilimi imkânı sunmaktadır. Ancak bu derslerin arasında öğrencilerin Türkoloji alanındaki bilgisini artırabileceği, onları ana kaynaklara götürmeye vesile olacak Türk dili, edebiyatı ve kültürü derslerinin az olduğu görülmektedir. Bu durum önemli bir eksiklik olarak durmaktadır ve Türk dili ve edebiyatı bölümünün programını zayıflatmaktadır. (bkz. Ek 1. Seçmeli Dersler)

II. dönemde bir yarıyıl alınan folklor dersinin yetersiz olduğu âşikârdır. Bölüm öğrencileri III. yarıyıldan itibaren Türk edebiyatı ve Osmanlıca dersleriyle tanışmaya başlamaktadır. Sınıf seviyesi ilerledikçe bu derslerin yoğunluğu dikkatleri çeker. Kanaatimizce yine de bu dersler dil ağırlıklı olup dilin yansıması olan edebiyatı anlama ve araştırma alanında yeterli değildir. Türk dilinin yansıması olan edebiyat ve dil tarihi derslerinin eksikliği süreç içerisinde kendini gösterecektir.

Geçmişte pek çok başarılı akademik çalışmaya imza atan Türk dili ve edebiyatı programının günümüzde tekrar sesini duyurabilmesi için kuşkusuz en çok desteğe Türkiye’den ihtiyaç duymaktadır. Çünkü ilgili bölümün maalesef akademik anlamda Türkiye ile bağlantısı bulunmamaktadır. Bu sebeple Türk dili, edebiyatı, tarihi ve kültürü alanında yapılan çalışmalardan habersiz kalınmakta, durağan olmaması gereken bölüm varlık gösterememektedir. Avrupa Birliği ile müzakerelere başlayan Sırbistan’da Belgrad Üniversitesiyle yapılacak Erasmus antlaşmaları ve değişim programları ile öğretim üyesi ve öğrenci değişikliği büyük önem arz etmektedir. İkili siyasî ilişkilerdeki olumlu gelişmeler, Türkiye’nin Sırbistan’daki ekonomik yatırımları, Sırbistan’ın özellikle televizyon dizileriyle tanıyıp sevdikleri Türkiye ve Türkler, önemli ivme hareketleri olarak dikkat çekicidir. Bu vesileyle Türk ve Sırp kültürü arasındaki benzerlik en büyük yakınlık malzemesi olarak durmaktadır. Belgrad sokaklarında Türkçe öğrenme merakıyla dolaşan insanları görmek mümkündür. Mayıs/ 2015’te açılan Belgrad Yunus Emre Türk Kültür Merkezi de Türk dili, edebiyatı ve kültürü araştırmaları için büyük bir şans olacaktır. Bu vesilelerle kuvvetlenecek olan Belgrad Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk dili ve edebiyatı programı belki gelecek günlerde müstakil yapıya kavuşabilir.

2- Belgrad Dışında Türkçe Çalışmaları:

Sırbistan’da başkent Belgrad dışında Novi Pazar ve Novi Sad şehirlerinde de Türkçe çalışmaları dikkat çeker. Bu şehirlerdeki üniversitelerde (Novi Pazar ve Novi Sad Üniversiteleri) devam eden kurslarda Türkçe öğretimi yapılmaktadır.

Novi Sad Üniversitesi Felsefe Fakültesi bünyesinde 2012 yılı ekim ayında başlayan Türkçe kurslarına her yıl ortalama otuz kişi katılmaktadır.³ 2014-2015 eğitim-öğretim yılında da otuz öğrenciyle çalışmalarına devam eden kursun okutman desteğini Türkiye Cumhuriyeti sağlamaktadır. Novi Sad Üniversitesi'ndeki Türkçe kurslarına herkes katılabilmektedir.

Novi Pazar'da Novi Pazar Üniversitesinde 2001 yılında Türk Dili ve Edebiyatı bölümü açılmıştır. Öyle ki bu bölümde Türkçe, dünya dili olarak üniversite tüzüğünde yer almıştır. Bu zaman sürecinde üniversitenin İngiliz Dili ve Edebiyatı, Alman Dili ve Edebiyatı ile Arap Dili ve Edebiyatı bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler, Türkçeyi zorunlu yabancı dünya dili olarak öğrenmişlerdir (Hafız ve Zubçević Hafız, 2014: 12). İlgili bölümün 2010 yılında kapatılmış olmasına rağmen Türkçe dersleri 2009-2010 eğitim-öğretim döneminden itibaren İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünün birinci ve ikinci sınıflarında seçmeli ders olarak okutulmaya başlanmıştır. Bununla birlikte 2010 yılında Novi Pazar'da açılan Türk Kültür Merkezi'nde başlayan ve herkese açık olan Türkçe kurslarına yüzü aşkın vatandaş devam etmektedir. Eldeki bilgilere göre Ekim/2014 kayıt döneminde kültür merkezindeki Türkçe kursuna yüz seksen öğrenci kayıt yaptırmıştır (Özdamar, 2015:136). Novi Pazar'daki Türk Kültür Merkezinin ve Novi Pazar Üniversitesindeki Türkçe derslerinin okutman desteğini de Türkiye Cumhuriyeti sağlamaktadır.

Belgrad'a 200 km. uzaklıkta olan Karagujevac'ta da 2015 yılından itibaren lise düzeyinde başlayan ve 30 kişinin devam ettiği bir Türkçe kursu mevcuttur.⁴

Tartışma, Sonuç ve Değerlendirme:

Türkler, Balkanlar'a yerleştikten sonra buradaki mevcut yapıya Türk kültür ve medeniyetiyle birlikte Türkçenin kelime zenginliğini ve gramer yapısını, hayat felsefesini ve kültürünü de taşımıştır. 1878 Berlin Kongresi'ne kadar Osmanlı coğrafyasının bir parçası olarak kalan Sırbistan'da bir zamanlar yaklaşık dokuz bin Türkçe kökenli sözcük bulunması, çağdaş Sırp dilinde hâlâ çok sayıda Türkçe alıntının olması, geçmişteki kültür temaslarının yoğunluğunu gözler önüne sermektedir.

Yapılan en son araştırmalara göre yabancı dillerde on iki binin üzerinde Türkçe kelime olduğu, Türkçeden başka bir dile geçmiş en fazla kelime varlığının ise Sırpçada bulunduğu belirlenmiştir (Karaağaç, 2008), (Škaljić, 1966), (Đinđić, 2014).

Tüm bu veriler ışığında denilebilir ki, Sırbistan'da zaten var olan Türkiye ve Türkçe ilgisi özellikle Türk dizileri vesilesiyle müspet yönde artarak devam etmektedir. Görünen o ki bu ilgi kalıcı olacaktır. Sırbistan'da Türkçe öğretimi ve Türkçe çalışmaları çok eski ve zengin bir geleneğe sahiptir. Buna rağmen sınırlı akademik çalışmalar ve alanla yeterince gelişmemiş bir işbirliği görüntüsü de mevcuttur. Sırbistan'da Türkçe tarih, edebiyat, bilim, iletişim, siyaset, ticaret ve dış ilişkiler için büyük öneme sahiptir.

³ Novi Sad Üniversitesi 2014-2015 eğitim öğretim yılı Türkçe kursu kayıt arşivi.

⁴ <http://www.telegraf.rs/vesti/1400134-uveden-turski-jezik-u-srpske-skole-djaci-poludeli-sva-mesta-popunjena>

Pek çok Türk işadamı Sırbistan'da yatırımlar yapmaktadır. Bu işbirliklerine her gün bir yenisi eklenmektedir. Festivaller ve spor karşılaşmaları da Türkçenin bu coğrafyada ilgi çekici olmasının başka bir nedenidir. Akademik anlamda ise bu coğrafyada dil, edebiyat, etnografya, folklor vb. çalışmak isteyen herkesin tarihî kökenler dolayısıyla Türkçe öğrenme mecburiyeti bulunmaktadır.

Çalışma sonunda elde edilen verilerden hareketle şu öneriler geliştirilmiştir:

- Türkçe, hızlı bir şekilde dünya dili olma yolundadır. Bu yolda yapılacak her türlü çalışma, iş, faaliyet ciddi ve hata götürmeyecek bir şekilde planlanmalıdır.
- Erasmus antlaşmalarıyla ve Mevlânâ Değişim Programı'yla öğretim üyesi hareketliliği ve öğrenci değişimi hem bölümün hareket gücünü artıracak hem de akademik işbirliği neticesinde önemli adımlar atılmış olacaktır.
- Geçmişten gelen zengin altyapısının üzerine günümüzdeki ikili ilişkilerde yakalanan çok olumlu gelişmeleri de arkasına alması gereken Sırbistan'daki Türkçe eğitimi ve Türkoloji çalışmaları, Yunus Emre Enstitüsü'nün de destek ve tecrübeleriyle önemli noktalara taşınması gerekmektedir. Bu sebeple ilk fırsatta Yunus Emre Enstitüsü'nün Belgrad Üniversitesiyle, Novi Sad ve Novi Pazar Üniversiteleriyle akademik işbirliğine geçmesi zorunlu görünmektedir.
- Ortak sempozyum ve kongre gibi çalışmalarla bu işbirliği desteklenmelidir.
- Millî Eğitim Bakanlığı, bu coğrafyaya göndereceği okutmanları titizlikle ve akademik ölçülere göre belirlemelidir.
- Yapılacak antlaşmalarla hem akademik çalışmaların ivme kazanacağı hem de iki millet arasındaki birlikteliğe ve Balkanlardaki barış ortamına sürekli katkı sağlanacağı unutulmamalıdır.
- Hâlen Sırbistan'da ve çevre ülkelerde yaşayan Türklerin, bu vesileyle anayurtla ve anadille bağlantılı olması sağlanmalıdır.
- Sonuç bölümündeki değerlendirmeler eğer bu makalede tespit edilen durumuyla kalacak olursa; Sırbistan'da pek çok yer ismiyle, Sırpçadaki Türkçe öğelerle, Sırp kültür hayatındaki yaşantısıyla varlığını devam ettiren kadim Türk dili özellikleri ve Türk kültürü hak ettiği ciddi incelemeden uzak kalacak, kendine yabancı olup etkisini yitirecektir. Bu nedenle konuyla ilgili gerekli çalışmalar ilgili kuruluşlarca titizlik ve ivedilikle gerçekleştirilmelidir.

Ek 1. Belgrad Üniversitesi Filoloji Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Seçmeli Dersler Listesi

	Teorijsko-metodološki predmeti u prvom semestru	Birinci Yarıyıldaki Teorik ve Metodolojik Dersler
1	Zapad i japanska književnost 1	Batı ve Japon Edebiyatı 1
2	Informatika za bibliotekare 1	Kütüphaneciler İçin Bilgi Bilimi 1
3	Klasičan grčki jezik 1	Klâsik Yunanca 1
4	Komparativno bibliotekarstvo 1	Karıştırmalı Kütüphanecilik 1
5	Metodologija istraživanja i citiranja	Araştırma ve Alıntı Yapma Metodolojisi
6	Osnovi islamske civilizacije 1	İslam Medeniyetinin Temelleri 1
7	Osnove metodologije lingvističkih istraživanja	Dilbilimi Araştırmasının Metodolojik Temeli
8	Seminar iz turske književnosti 1	Türk Edebiyatı Semineri 1
9	Terenska lingvistika 1	Bölge Dilbilimi 1
10	Terensko istraživanje folkloru (obuka za terenski rad)	Halkbilimi Alan Araştırması (Alan Çalışması İçin Eğitim)
11	Uvod u bohemistiku 1	Çek Çalışmalarına Giriş 1
12	Uvod u estetiku 1	Estetiğe Giriş 1
13	Uvod u južnoslovenske lingvističke studije 1	Güney Slavları Dilbilimi Çalışmalarına Giriş 1
14	Uvod u književnost	Edebiyata Giriş
15	Uvod u komunikologiju 1	İletişime Giriş 1
16	Uvod u kulturologiju 1	Kültürolojiye Giriş 1
17	Uvod u opštu lingvistiku 1	Yaygın Dilbilimine Giriş 1
18	Uvod u teoriju književnosti 1	Edebiyat Teorisine Giriş 1
19	Uvod u traduktologiju 1	Tercümeğe Giriş 1
20	Usporedna gramatika slovenskih jezika 1	Slav Dillerinin Karşılaştırmalı Grameri Grameri 1
21	Hispanse kulture 1	İspanyol Kültürleri 1

	Teorijsko-metodološki predmeti u drugom semestru	İkinci Yarıyıldaki Teorik ve Metodolojik Dersler
1	Etika u nauci i kulturi	Bilim ve Kültür Estetiği
2	Zapad i japanska književnost 2	Batı ve Japon Edebiyatı 2
3	Informatika za bibliotekare 2	Kütüphaneciler İçin Bilgi Bilimi 2
4	Klasičan grčki jezik 2	Klâsik Yunanca (Grekçe) 2
5	Komparativno bibliotekarstvo 2	Karıştırmalı Kütüphanecilik 2
6	Osnovi islamske civilizacije 2	İslâm Medeniyetinin Temelleri 2
7	Proučavanje japanske civilizacije	Japon Medeniyeti Çalışmaları
8	Staroindiske pripovedne zbirke i srpska usmena proza	Eski Hint Anlatı Çalışmaları ve Sırp Sözlü Şiiri
9	Terenska lingvistika 2	Bölge Dilbilimi 2
10	Terensko istraživanje folkloru (Indeksiranje građe)	Halkbilimi Alan Araştırması (Dizin Oluşturma)
11	Uvod u bohemistiku 2	Çek Çalışmalarına Giriş 2
12	Uvod u estetiku 2	Estetiğe Giriş 2
13	Uvod u južnoslovenske lingvističke studije 2	Güney Slavları Dilbilimi Çalışmalarına Giriş 2
14	Uvod u komunikologiju 2	İletişime Giriş 2
15	Uvod u kulturologiju 2	Kültürolojiye Giriş 2
16	Uvod u lingvistiku	Dilbilime Giriş
17	Uvod u opštu lingvistiku 2	Yaygın Dilbilimine Giriş 2
18	Uvod u teoriju književnosti 2	Edebiyat Teorisine Giriş 2
19	Uvod u traduktologiju 2	Tercümeğe Giriş 2
20	Uporedna gramatika slovenskih jezika 2	Slav Dillerinin Karşılaştırmalı Grameri Grameri 2
21	Fonetska transkripcija i anotacija	Fonetik Transkripsiyon ve Açıklamalar
22	Hispanse kulture 2	İspanyol Kültürleri 2

	Teorijsko-metodološki predmeti u trećem semestru	Üçüncü Yarıyıldaki Teorik ve Metodolojik Dersler

1	Antropološka lingvistika	Antropolojik Dilbilimi
2	Zapad i japanska književnost 1	Batı ve Japon Edebiyatı 1
3	Informatika za bibliotekare 1	Kütüphaneciler İçin Bilgi Bilimi 1
4	Japanska ekonomija SPEC 1	Japon İktisadı SPEC 1
5	Klasičan grčki jezik 1	Klâsik Yunanca 1
6	Klasičan grčki jezik 3	Klâsik Yunanca 3
7	Komparativno bibliotekarstvo 2	Karıştırmalı Kütüphanecilik 2
8	Komunikologija 1	İletişim 1
9	Kulturologija 1	Kültüroloji 1
10	Mađarsko-srpske književne veze XIX veka 1	19. Yüzyıl Macar-Sırp Edebiyatı İlişkileri 1
11	Metodologija istraživanja i citiranja	Araştırma ve Alıntı Yapma Metodolojisi
12	Organizacija znanja 1	Bilgi Organizasyonu 1
13	Osnovi islamske civilizacije 1	İslâm Medeniyetinin Temelleri 1
14	Osnove metodologije lingvističkih istraživanja	Dilbilimi Araştırması Metodolojisinin Temeli
15	Primenjena lingvistika i nastava engleskog jezika 1	Uygulamalı Dilbilim ve İngiliz Dili Dersleri 1
16	Seminar iz turske književnosti 2	Türk Edebiyatı Semineri 2
17	Sintaksa glagola u francuskom jeziku 1	Fransızca Fiil Sözdizimi 1
18	Teorija i praksa prevođenja 1 – italijansitika	Çeviri Teorisi ve Uygulaması 1 – İtalyan Bölümü
19	Terenska lingvistika 1	Bölge Dil Bilimi 1
20	Terensko istraživanje folkloru (obuka za terenski rad)	Halkbilimi Alan Araştırması (Alan Çalışması İçin Eğitim)
21	Traduktologija 1	Çeviribilim 1
22	Uvod u estetiku 1	Estetiğe Giriş 1
23	Uvod u južnoslovenske lingvističke studije 1	Güney Slavları Dilbilimi Çalışmalarına Giriş 1
24	Uvod u književnost	Edebiyata Giriş
25	Uvod u komunikologiju 1	İletişime Giriş 1

26	Uvod u kulturologiju 1	Kültürolojiye Giriş 1
27	Uvod u opštu lingvistiku 1	Yaygın Dilbilimine Giriş 1
28	Uvod u primenjenu lingvistiku	Uygulamalı Dilbilime Giriş
29	Uvod u teoriju književnosti 1	Edebiyat Teorisine Giriş 1
30	Uvod u traduktologiju 1	Çeviribilime Giriş 1
31	Uparedna gramatika slovenskih jezika 1	Slav Dillerinin Karşılaştırmalı Grameri 1
32	Hispanse kulture 1	İspanyol Kültürleri 1
33	Hispanse kulture 3	İspanyol Kültürleri 3

	Teorijsko-metodološki predmeti u četvrtom semestru	Dördüncü Yarıyıldaki Teorik ve Metodolojik Dersler
1	Zapad i japanska književnost 2	Batı ve Japon Edebiyatı 2
2	Informatika za bibliotekare 2	Kütüphaneciler İçin Bilgi Bilimi 2
3	Japanska ekonomija SPEC 2	Japon İktisadı SPEC 2
4	Klasičan grčki jezik 2	Klâsik Yunanca 2
5	Klasičan grčki jezik 4	Klâsik Yunanca 4
6	Komparativno bibliotekarstvo 2	Karıştırmalı Kütüphanecilik 2
7	Komunikologija 2	İletişim 2
8	Kulturologija 2	Kültüroloji 2
9	Mađarsko-srpske književne veze XIX veka 2	19. Yüzyıl Macar-Sırp Edebiyatı İlişkileri 1
10	Organizacija znanja 2	Bilgi Organizasyonu 2
11	Osnovi islamske civilizacije 2	İslam Medeniyetinin Temelleri 2
12	Primenjena lingvistika i nastava engleskog jezika 2	Uygulamalı Dilbilim ve İngiliz Dili Dersleri 2
13	Proučavanje japanske civilizacije	Japon Medeniyeti Çalışmaları
14	Sintaksa glagola u francuskom jeziku 2	Fransızca Fiil Sözdizimi 2
15	Staroindiske pripovedne zbirke i srpska usmena proza	Eski Hint Anlatı Çalışmaları ve Sırp Sözlü Şiiri
16	Teorija i praksa prevođenja 2 -	Çeviri Teorisi ve Uygulaması 2 - İtalyan

	italijansitika	Bölümü
17	Terenska lingvistika 2	Bölge Dilbilimi 2
18	Terensko istraživanje folkloru (Indeksiranje građe)	Halkbilimi Alan Araştırması (Dizin Oluşturma)
19	Traduktologija 1	Çeviribilim 1
20	Tumačenje japanskog teksta	Japon Metin Yorumlaması
21	Uvod u estetiku 2	Estetiğe Giriş 2
22	Uvod u južnoslovenske lingvističke studije 2	Güney Slavları Dilbilimi Çalışmalarına Giriş 2
23	Uvod u komunikologiju 2	İletişime Giriş 2
24	Uvod u kulturologiju 2	Kültürolojiye Giriş 2
25	Uvod u lingvistiku	Dilbilime Giriş
26	Uvod u opštu lingvistiku 2	Yaygın Dilbilimine Giriş 2
27	Uvod u teoriju književnosti 2	Edebiyat Teorisine Giriş 2
28	Uvod u traduktologiju 2	Çeviribilime Giriş 2
29	Uporedna gramatika indoevropskih jezika	Hint-Avrupa Dillerinin Karşılaştırmalı Grameri
30	Uporedna gramatika slovenskih jezika 2	Slav Dillerinin Karşılaştırmalı Grameri 2
31	Fonetska transkripcija i anotacija	Fonetik transkripsiyon ve Açıklamalar
32	Hispanse kulture 2	İspanyol Kültürleri 2
33	Hispanse kulture 4	İspanyol Kültürleri 4

	Naučno-stručni predmeti u prvom semestru	Birinci Yarıyıldaki Bilimsel Düzey Dersleri
1	Albanska književnost 1	Arnavut Edebiyatı 1
2	Albanski jezik 1	Arnavut Dili 1
3	Antička drama 1	Antik Tiyatro1
4	Antička lirika	Antik Lirik Şiiri
5	Bibliotekarstvo 1	Kütüphanecilik 1
6	Bugarska književnost 1	Bulgar Edebiyatı 1

7	Bugarski jezik 1	Bulgar Dili 1
8	Grčka književnost 1	Yunan Edebiyatı 1
9	Grčki jezik 1	Yunan Dili 1
10	Društvo i jezik u Japanu 1	Japonya'da Dil ve Toplum 1
11	Engleska književnost 1	İngiliz Edebiyatı 1
12	Engleski jezik 1	İngiliz Dili 1
13	Italijanska književnost 1	İtalyan Edebiyatı 1
14	Italijanski jezik 1	İtalyan Dili 1
15	Japanska kultura i društvo 1	Japon Kültürü ve Toplumu 1
16	Japanski jezik 1	Japon Dili 1
17	Kineski jezik 1	Çin Dili 1
18	Književni kanun u nastavi	Eğitimde Edebî Kanun
19	Mađarska književnost 1	Macar Edebiyatı 1
20	Mađarski jezik 1	Macar Dili 1
21	Morfologija arapskog jezika 1	Arap Dilinin Biçimbilimi 1
22	Morfosintaksa i fonetika francuskog jezika 1	Fransızcanın Sesbilimi ve Biçimsel Sözdizimi 1
23	Nemačka književnost 1	Alman Edebiyatı 1
24	Nemčki jezik 1	Alman Dili 1
25	Nizozemski jezik 1	Felemenk Dili 1
26	Opšta lingvistika 1	Genel Dilbilim 1
27	Poljska književnost 1	Leh Edebiyatı 1
28	Poljski jezik 1	Leh Dili 1
29	Rumuska književnost 1	Rumen Edebiyatı 1
30	Rumunski jezik 1	Rumen Dili 1
31	Ruska književnost 1	Rus Edebiyatı 1
32	Ruski jezik 1	Rus Dili 1
33	Skandinavka kultura 1	İskandinavya Kültürü 1
34	Skandinavski jezici 1	İskandinavya Dilleri 1
35	Slovačka književnost 1	Slovak Edebiyatı 1

36	Slovači jezik 1	Slovak Dili 1
37	Slovenačka književnost 1	Sloven Edebiyatı 1
38	Slovenački jezik 1	Sloven Dili 1
39	Tragički junak	Trajik Kahraman
40	Turski jezik 1	Türk Dili 1
41	Uvod u holandsku i flamansku književnost 1	Felemenk ve Flaman Edebiyatına Giriş 1
42	Ukrajinska književnost 1	Ukrayna Edebiyatı 1
43	Ukrajinski jezik 1	Ukrayna Dili 1
44	Fonetika arapskog jezika	Arapçanın Sesbilimi
45	Francuska književnost 1	Fransız Edebiyatı 1
46	Homeovi epovi	Homeros'in Destanları
47	Češka književnost 1	Çek Edebiyatı 1
48	Češki jezik 1	Çek Dili 1
49	Španska književnost 1	İspanyol Edebiyatı 1
50	Španski jezik 1	İspanyol Dili 1

	Naučno-stručni predmeti u drugom semestru	İkinci Yarıyıldaki Bilimsel Düzey Dersleri
1	Albanska književnost 2	Arnavut Edebiyatı 2
2	Albanski jezik 2	Arnavut Dili 2
3	Antička drama 2	Antik Tiyatro 2
4	Biblijska književnost: Biblijska praiistorija i Mojskijevo Petoknjižje	İncil Edebiyatı: Tarihöncesi İncil ve Tevrat
5	Bibliotekarsto 2	Kütüphanecilik 2
6	Bugarska kniževnost 2	Bulgar Edebiyatı 2
7	Bugarski jezik 2	Bugar Dili 2
8	Vergilijeva poezija i poetika	Vergilius'un Şiirleri ve Poetikası
9	Grka književnost 2	Yunan Edebiyatı 2
10	Grčki jezik 2	Yunan Dili 2

11	Društvo i jezik u Japanu 2	Japonya'da Dil ve Toplum 2
12	Engleska književnost 2	İngiliz Edebiyatı 2
13	Engleski jezik 2	İngiliz Dili 2
14	İtalyan književnost 2	İtalyan Edebiyatı 2
15	İtalyan jezik 2	İtalyan Dili 2
16	Japansko društvo i kultura 2	Japon Kültürü ve Toplumu 2
17	Japanski jezik 2	Japon Dili 2
18	Kineski jezik 2	Çin Dili 2
19	Macarska književnost 2	Macar Edebiyatı 2
20	Macarski jezik 2	Macar Dili 2
21	Morfologija arapskog jezika 2	Arapça Biçimbilimi 2
22	Morfosintaksa i fonetika francuskog jezika 2	Fransızcanın Sesbilimi ve Biçimsel Sözdizimi 2
23	Nemačka književnost 2	Alman Edebiyatı 2
24	Nemački jezik 2	Alman Dili 2
25	Nizozemski jezik 2	Felemenk Dili 2
26	Ovidijeva poezija i poetika	Ovidius'un Şiirleri ve Poetikası
27	Opšta lingvistika 2	Genel Dilbilim 2
28	Poljska književnost 2	Leh Edebiyatı 2
29	Poljski jezik 2	Leh Dili 2
30	Rumunska književnost 2	Rumen Edebiyatı 2
31	Rumunski jezik 2	Rumen Dili 2
32	Ruska književnost 2	Rus Edebiyatı 2
33	Ruski jezik 2	Rus Dili 2
34	Skandinavsko društvo i kultura 2	İskandinav Kültürü 2
35	Skandinavski jezici 2	İskandinav Dilleri 2
36	Slovačka književnost 2	Slovak Edebiyatı 2
37	Slovački jezik 2	Slovak Dili 2
38	Slovenačka književnost 2	Sloven Edebiyatı 2
39	Slovenački jezik 2	Sloven Dili 2

40	Stih i stil u nastavi	Öğretimde Dize ve Biçim
41	Turski jezik 2	Türk Dili 2
42	Uvod u arapske dijalekte	Arap Dili Lehçelerine Giriş
43	Uvod u holandsku i flamansku književnost 2	Felemenk ve Flaman Edebiyatına Giriş 2
44	Ukrajinska književnost 2	Ukrayna Edebiyatı 2
45	Ukrajinski jezik 2	Ukrayna Dili 2
46	Francuska književnost 2	Fransız Edebiyatı 2
47	Češka književnost 2	Çek Edebiyatı 2
48	Češki jezik 2	Çek Dili 2
49	Španska književnost 2	İspanyol Edebiyatı 2
50	Španski jezik 2	İspanyol Dili 2

	Naučno-stručni predmeti u trećem semestru	Üçüncü Yarıyıldaki Bilimsel Düzey Dersleri
1	Albanska književnost 3	Arnavut Edebiyatı 3
2	Albanski jezik 3	Arnavut Dili 3
3	Antička drama 1	Antik Tiyatro1
4	Antička lirika	Antik Lirik Şiir
5	Bibliotekarsto 1	Kütüphanecilik 1
6	Bugarska književnost 1	Bulgar Edebiyatı 1
7	Bugarska književnost 3	Bulgar Edebiyatı 3
8	Bugarski jezik 3	Bulgar Dili 3
9	Grčka književnost 1	Yunan Edebiyatı 1
10	Grčka književnost 3	Yunan Edebiyatı 3
11	Grčki jezik 3	Yunan Dili 3
12	Dante	Dante
13	Digitalni tekst 1	Dijital Metin 1
14	Društvo i jezik u Japanu SPEC 1	Japonya'da Toplum ve Dil SPEC 1
15	Engleska književnost 1	İngiliz Edebiyatı 1

16	Engleska književnost 3	İngiliz Edebiyatı 3
17	Engleski jezik 3	İngiliz Dili 3
18	Italijaska književnost 1	İtalyan Edebiyatı 1
19	Italijaska književnost 3	İtalyan Edebiyatı 3
20	Japanska kultura i društvo 1	Japon Kültürü ve Toplumu 1
21	Japanski jezik 3	Japon Dili 3
22	Kineska književnost 1	Çin Edebiyatı 1
23	Kineski jezik 3	Çin Dili 3
24	Književni kanun u nastavi	Eğitimde Edebî Kanun
25	Književnost evropskog baroka	Avrupa Barok Edebiyatı
26	Leksikologija i semantika francuskog jezika 1	Fransızcanın Sözlükbilimi ve Anlambilimi 1
27	Leksikologija italijanskog jezika 1	İtalyancanın Sözlükbilimi 1
28	Mađarska književnosti 1	Macar Edebiyatı 1
29	Mađarska književnosti 3	Macar Edebiyatı 3
30	Mađarski jezik 3	Macar Dili 3
31	Morfologija italijanskog jezika 1	İtalyancanın Biçimbilimi 1
32	Morfosintaksa arapskog jezika 1	Arapçanın Biçimsel Sözdizimi 1
33	Nemačka književnost 1	Alman Edebiyatı 1
34	Nemačka književnost 3	Alman Edebiyatı 3
35	Nemački jezik 3	Alman Dili 3
36	Nizozemski jezik 3	Felemenk Dili 3
37	Opšta lingvistika 1	Genel Dilbilim 1
38	Opšta lingvistika 3	Genel Dilbilim 3
39	Poljska književnost 1	Leh Edebiyatı 1
40	Poljska književnost 3	Leh Edebiyatı 3
41	Poljski jezik 3	Leh Dili 3
42	Roman XVIII veka u nastavi 1	Eğitimde 18. Yüzyıl Romanları 1
43	Rumunska književnost 1	Rumen Edebiyatı 1
44	Rumunska književnost 3	Rumen Edebiyatı 3

45	Rumunski jezik 3	Rumen Dili 3
46	Ruska književnost 1	Rus Edebiyatı 1
47	Ruska književnost 3	Rus Edebiyatı 3
48	Ruski jezik 3	Rus Dili 3
49	Skandinavska kultura 1	İskandinav Kültürü 1
50	Skandinavska kultura 2	İskandinav Kültürü 2
51	Skandinavski jezici 1	İskandinav Dilleri 1
52	Skandinavski jezici 3	İskandinav Dilleri 3
53	Slovačka književnost 1	Slovak Edebiyatı 1
54	Slovačka književnost 3	Slovak Edebiyatı 3
55	Slovački jezik 1	Slovak Dili 1
56	Slovački jezik 3	Slovak Dili 3
57	Slovenačka književnost 1	Sloven Edebiyatı 1
58	Slovenački jezik 1	Sloven Dili 1
59	Slovenački jezik 3	Sloven Dili 3
60	Tragički junak	Trajik Kahraman
61	Turski jezik 3	Türk Dili 3
62	Uvod u holandsku i flamansku književnost 1	Felemenk ve Flaman Edebiyatına Giriş 1
63	Ukrajinska književnost 1	Ukrayna Edebiyatı 1
64	Ukrajinska književnost 3	Ukrayna Edebiyatı 3
65	Ukrajinski jezik 3	Ukrayna Dili 3
66	Francuska književnost 1	Fransız Edebiyatı 1
67	Francuska književnost 3	Fransız Edebiyatı 3
68	Holandska i flamanska književnost 1	Felemenk ve Flaman Edebiyatı 1
69	Homerovi epovi	Homeros'un Destanları
70	Češka književnost 1	Çek Edebiyatı 1
71	Češka književnost 3	Çek Edebiyatı 3
72	Češki jezik 3	Çek Dili 3
73	Šekspir i renesansna drama u Evropi:	Shakespeare ve Avrupa Rönesans Draması:

	istorijske drame i komedije	Tarihî Dramalar ve Komediler
74	Španska književnost 1	İspanyol Edebiyatı 1
75	Španska književnost 3	İspanyol Edebiyatı 3
76	Španski jezik 3	İspanyol Dili 3

	Naučno-stručni predmeti u četvrtom semestru	Dördüncü Yarıyıldaki Bilimsel Düzey Dersleri
1	Chengyu idiomi	Chengyu Deyimleri
2	Albanska književnost 4	Arnavut Edebiyatı 4
3	Albanski jezik 4	Arnavut Dili 4
4	Antička drama 2	Antik Tiyatro 2
5	Biblijska književnost: Biblijska praistorija i Mojskijevo Petoknjižje	İncil Edebiyatı: Tarihöncesi İncil ve Tevrat
6	Bibliotekarstvo 2	Kütüphanecilik 2
7	Bugarska književnost 2	Bulgar Edebiyatı 2
8	Bugarska književnost 4	Bulgar Edebiyatı 4
9	Bugarski jezik 4	Bulgar Dili 4
10	Vergilijeva poezija i poetika	Vergilius'un Şiirleri ve Poetikası
11	Grka književnost 2	Yunan Edebiyatı 2
12	Grka književnost 4	Yunan Edebiyatı 4
13	Grčki jezik 4	Yunan Dili 4
14	Digitalni tekst 2	Dijital Metin 2
15	Društvo i jezik u Japanu SPEC 2	Japonya'da Toplum ve Dil SPEC 2
16	Engleska književnost 2	İngiliz Edebiyatı 2
17	Engleska književnost 4	İngiliz Edebiyatı 4
18	Engleski jezik 2	İngiliz Dili 4
19	Italijaska književnost 2	İtalyan Edebiyatı 2
20	Italijaska književnost 4	İtalyan Edebiyatı 4
21	Italijaski jezik 4	İtalyan Dili 4
22	Japanska kultura i društvo 2	Japon Kültürü ve Toplumu 2
23	Japanski jezik 4	Japon Dili 4

24	Kineska književnost 2	Çin Edebiyatı 2
25	Kineski jezik 4	Çin Dili 4
26	Književnost evropskog klasicizma	Avrupa Klasisizm Edebiyatı
27	Leksikologija i semantika francuskog jezika 2	Fransızcanın Sözlükbilimi ve Anlambilimi 2
28	Leksikologija italijanskog jezika 2	İtalyancanın Sözlükbilimi 2
29	Mađarska književnosti 2	Macar Edebiyatı 2
30	Mađarska književnosti 4	Macar Edebiyatı 4
31	Mađarski jezik 4	Macar Dili 4
32	Metaizika ljubavi: lirska poezija i filozofija ljubavi u srednjem veku i renesansi	Aşk Metafiziği: Ortaçağda ve Rönesans Döneminde Aşk Şiiri ve Felsefesi
33	Morfologija italijanskog jezika 2	İtalyancanın Biçimbilimi 2
34	Morfosintaksa arapskog jezika 2	Arapçanın Biçimsel Sözdizimi 2
35	Nemačka književnost 2	Alman Edebiyatı 2
36	Nemačka književnost 4	Alman Edebiyatı 4
37	Nemački jezik 4	Alman Dili 4
38	Nizozemski jezik 4	Felemenk Dili 4
39	Ovidijeva poezija i poetika	Ovidius'un Şiirleri
40	Opšta lingvistika 2	Genel Dilbilim 2
41	Opšta lingvistika 4	Genel Dilbilim 4
42	Poljska književnost 2	Leh Edebiyatı 2
43	Poljska književnost 4	Leh Edebiyatı 4
44	Poljski jezik 4	Leh Dili 4
45	Roman XVIII veka u nastavi 2	Eğitimde 18. Yüzyıl Romanları 2
46	Rumunska književnost 2	Rumen Edebiyatı 2
47	Rumunska književnost 4	Rumen Edebiyatı 4
48	Rumunski jezik 4	Rumen Dili 4
49	Ruska književnost 2	Rus Edebiyatı 2
50	Ruska književnost 4	Rus Edebiyatı 4

51	Ruski jezik 4	Rus Dili 4
52	Skandinavska književnost 1	İskandinav Edebiyatı 1
53	Skandinavska knjiđevnost 2	İskandinav Edebiyatı 2
54	Skandinavski jezici 2	İskandinav Dilleri 2
55	Skandinavski jezici 4	İskandinav Dilleri 4
56	Slovačka književnost 2	Slovak Edebiyatı 2
57	Slovačka književnost 4	Slovak Edebiyatı 4
58	Slovački jezik 2	Slovak Dili 2
59	Slovački jezik 4	Slovak Dili 4
60	Slovenačka književnost 2	Sloven Edebiyatı 2
61	Slovenački jezik 2	Sloven Dili 2
62	Slovenački jezik 4	Sloven Dili 4
63	Stih i stil u nastavi	Öğretimde Dize ve Biçim
64	Turski jezik 4	Türk Dili 4
65	Uvod u holandsku i flamansku književnost 2	Felemenk ve Flaman Edebiyatına Giriş 2
66	Ukrajinska književnost 2	Ukrayna Edebiyatı 2
67	Ukrajinska književnost 3	Ukrayna Edebiyatı 4
68	Ukrajinski jezik 3	Ukrayna Dili 4
69	Francuska književnost 2	Fransız Edebiyatı 2
70	Francuska knjiđevnost 2	Fransız Edebiyatı 4
71	Holandska i flamanska književnost 2	Felemenk ve Flaman Edebiyatı 2
72	Češka književnost 2	Çek Edebiyatı 2
73	Češka književnost 4	Çek Edebiyatı 4
74	Češki jezik 4	Çek Dili 4
75	Şekspir i renesansna drama u Evropi: tragedija i tragikomediya	Shakepeare ve Avrupa Rönesansı Draması: Trajedi ve Trajikomediya
76	Şpanska književnost 2	İspanyol Edebiyatı 2
77	Şpanska književnost 4	İspanyol Edebiyatı 4
78	Şpanski jezik 4	İspanyol Dili 4

	Akademsko-opšteobrazovni predmeti u prvom semestru	Birinci Yarıyıldaki Akademik ve Genel Konular
1	Balkanologija 1	Balkanoloji 1
2	Deskriptivna gramatika 1	Açıklayıcı Gramer 1
3	Istorija knjige i biblioteka 1	Kitap ve Kütüphâne Tarihi 1
4	Istorija srpske književnosti 1	Sırp Edebiyatı Tarihi 1
5	Japan i svet 1	Japonya ve Dünya 1
6	Japanska ekonomija 1	Japon İktisadı 1
7	Jezička tipologija	Dil Tipolojisi
8	Klasični grčki jezik 1	Klâsik Yunanca 1
9	Kreativno pisanje 1	Yaratıcı Yazarlık 1
10	Latinski jezik 1	Latin Dili 1
11	Makedonski jezik 1	Makedonya Dili 1
12	Pravopis srpskog jezika	Sırpça Yazım
13	Pregled opšte književnosti 1	Genel Edebiyat İncelemesi 1
14	Razvoj pisma	Yazı Sistemi Gelişimi
15	Razvojna psihologija	Gelişim Psikolojisi
16	Srpski jezik 1	Sırp Dili 1
17	Staroslovenski jezik 1	Eski Kilise Slav Dili 1
18	Uvod u albanologiju 1	Albanolojiye Giriş 1
19	Uvod u britanske studije	Britanya Araştırmalarına Giriş
20	Uvod u germanistiku 1	Alman Dili ve Edebiyatına Giriş 1
21	Uvod u ekologiju 1	Çevrebilime Giriş 1
22	Uvod u italijansku kulturu 1	İtalyan Kültürüne Giriş 1
23	Uvod u japanologiju	Japonolojiye Giriş
24	Uvod u kinesko pismo	Çin Yazısına Giriş
25	Uvod u neohelenistiku 1	Neohelenistiğe Giriş 1
26	Uvod u orijentalistiku 1	Doğubilimlerine Giriş 1
27	Uvod u psihologiju	Psikolojiye Giriş
28	Uvod u rumunsku civilizaciju 1	Rumen Medeniyetine Giriş 1

29	Uvod u skandinavistiku 1	İskandinav Çalışmalarına Giriş 1
30	Uvod u slavistiku 1	Slav Çalışmalarına Giriş 1
31	Uvod u slovenačku kulturu 1	Sloven Kültürüne Giriş 1
32	Uvod u turkologiju	Türkolojiye Giriş
33	Uvod u filozofiju 1	Felsefeye Giriş 1
34	Uvod u francusku kulturu 1	Fransız Kültürüne Giriş 1
35	Uvod u hispanistiku 1	İspanyol Çalışmalarına Giriş 1
36	Uvod u holandsku kulturu	Felemenk Kültürüne Giriş
37	Uvod u hungarologiju 1	Macar Dili ve Edebiyatına Giriş 1

	Akademsko-opšteobrazovni predmeti u drugom semestru	İkinci Yarıyıldaki Akademik ve Genel Konular
1	Balkanologija 2	Balkanoloji 2
2	Deskriptivna gramatika 2	Açıklayıcı Gramer 2
3	Istorija knjige i biblioteka 2	Kitap ve Kütüphane Tarihi 2
4	Istorija srpske književnosti 2	Sırp Edebiyatı Tarihi 2
5	Istorija srpske ćirilice	Sırp Kiril Yazısı Tarihi
6	Japan i svet 2	Japonya ve Dünya 2
7	Japanska ekonomija 2	Japon İktisadı 2
8	Klasični grčki jezik 2	Klâsik Yunanca 2
9	Kreativno pisanje 2	Yaratıcı Yazarlık 2
10	Latinski jezik 2	Latin Dili 2
11	Makedonski jezik 2	Makedonya Dili 2
12	Pedagoška psihologija	Eğitim Psikolojisi
13	Pregled kineske istorije	Çin Tarihine Bakış
14	Pregled opšte književnosti 2	Genel Edebiyat İncelemesi 2
15	Psihologija čitanja	Okuma Psikolojisi
16	Srpski jezik 2	Sırp Dili 2
17	Staroslovenski jezik 2	Eski Kilise Slav Dili 2
18	Turski folklor	Türk Halk Bilimi

19	Uvod u albanologiju 2	Albanolojiye Giriş 2
20	Uvod u američke studije	Amerikan Çalışmalarına Giriş
21	Uvod u germanistiku 2	Alman Dili ve Edebiyatına Giriş 2
22	Uvod u ekologiju 2	Çevrebilimine Giriş 2
23	Uvod u italijansku kulturu 2	İtalyan Kültürüne Giriş 2
24	Uvod u japansku književnost	Japon Edebiyatına Giriş
25	Uvod u neohelenistiku 2	Neohelenistiğe Giriş 2
26	Uvod u orijentalistiku 2	Doğubilimlerine Giriş 2
27	Uvod u rumunsku civilizaciju 2	Rumen Medeniyetine Giriş 1
28	Uvd u sinologiju	Sinolojiye Giriş
29	Uvod u skandinavistiku 2	İskandinav Çalışmalarına Giriş 2
30	Uvod u slavistiku 2	Slav Çalışmalarına Giriş 2
31	Uvod u slovenačku kulturu 2	Sloven Kültürüne Giriş 2
32	Uvod u turcizme srpskog jezika	Sırpçadaki Türkçe Kelimelere Giriş
33	Uvod u filozofiju 2	Felsefeye Giriş 2
34	Uvod u flamansku kulturu	Flaman Kültürüne Giriş
35	Uvod u francusku kulturu 2	Fransız Kültürüne Giriş 2
36	Uvod u hispanistiku 2	İspanyol Çalışmalarına Giriş 2
37	Uvod u hungarologiju 2	Macar Dili ve Edebiyatına Giriş 1
38	Funkcionalna pismenost	Fonksiyonel Okuryazarlık
39	Škole i pravci u lingvistici	Dilbilim Okulları ve Eğilimleri

	Akademsko-opšteobrazovni predmeti u petom semestru	Beşinci Yarıyıldaki Akademik ve Genel Konular
1	Balkanologija 1	Balkanoloji 1
2	Balkanologija 3	Balkanoloji 3
3	Evropski kolonijalizam i arapski svet 1	Avrupa Koloniciliği ve Arap Dünyası 1
4	Ekonomska geografija Bliskog istoka 1	Yakın Doğu İktisat Coğrafyası 1
5	İslam i hrišćanstvo	İslâm ve Hıristiyanlık
6	İslam u Evropi	Avrupa'da İslâm

7	Islamska kaligrafija	İslâm Hat Sanatı
8	Islamska umetnost	İslâm Sanatı
9	Islamska filozofija	İslâm Felsefesi
10	Istorija azijsko pacigičke regije 1	Asya-Pasifik Bölgesi Tarihi 1
11	Istorija Osmanskog carstva	Osmanlı İmparatorluğu Tarihi
12	Istorija srpske književnosti 1	Sırp Edebiyatı Tarihi 1
13	Istorija srpske književnosti 3	Sırp Edebiyatı Tarihi 3
14	Japan i svet 1	Japonya ve Dünya 1
15	Japanska ekonomija 1	Japon İktisadı 1
16	Jezička tipologija	Dil Tipolojisi
17	Kineska kultura 3	Çin Kültürü 3
18	Klasični grčki jezik 1	Klâsik Yunanca (Grekçe) 1
19	Klasični grčki jezik 3	Klâsik Yunanca (Grekçe) 3
20	Knjiga i biblioteke kod Srba	Sırlarda Kitap ve Kütüphâne
21	Kreativno pisanje 1	Yaratıcı Yazarlık 1
22	Kreativno pisanje 3	Yaratıcı Yazarlık 3
23	Kulturna istorija Holandije i Flandrije 1	Hollanda ve Flandre Kültür Tarihi 1
24	Latinski jezik 1	Latin Dili 1
25	Latinski jezik 3	Latin Dili 3
26	Lingvistika javne komunikacije	Kamu İletişimi Dilbilimi
27	Makedonski jezik 1	Makedonya Dili 1
28	Međunarodni odnosi	Uluslararası İlişkiler
29	Nizozemlje i svet 1	Hollanda ve Dünya 1
30	Pravopis srpskog jezika	Sırpça Yazım
31	Pregled opšte književnosti 1	Genel Edebiyat İncelemesi 1
32	Pregled opšte književnosti 3	Genel Edebiyat İncelemesi 3
33	Razvoj pisma	Yazı Sistemi Gelişimi
34	Razvojna psihologija	Gelişim Psikolojisi
35	Srpski jezik 1	Sırp Dili 1

36	Staroslovenski jezik 1	Eski Kilise Slav Dili 1
37	Tipologija tekstova	Metinlerin Tipolojisi
38	Uvod u albanologiju 1	Albanolojiye Giriş 1
39	Uvod u britankse studije	Britanya Araştırmalarına Giriş
40	Uvod u germanistiku 1	Alman Dili ve Edebiyatına Giriş 1
41	Uvod u ekologiju 1	Çevrebilimine Giriş 1
42	Uvod u italijansku kulturu 1	İtalyan Kültürüne Giriş 1
43	Uvod u italijansku kulturu 2	İtalyan Kültürüne Giriş 2
44	Uvod u japanologiju	Japonolojiye Giriş
45	Uvod u kinesko pismo	Çin Yazısına Giriş
46	Uvod u muzeologiju	Müzeciliğe Giriş
47	Uvod u neohelenistiku 1	Neohelenistiğe Giriş 1
48	Uvod u orijentalistiku 1	Doğubilimlerine Giriş 1
49	Uvod u osmanski turski jezik 1	Osmanlı Türkçesine Giriş 1
50	Uvod u proučavanje italijanske književnosti XX veka 1	XX. Yüzyıl İtalyan Edebiyatı Araştırmalarına Giriş 1
51	Uvod u psihologiju	Psikolojiye Giriş
52	Uvod u rumunsku civilizaciju 1	Rumen Medeniyetine Giriş 1
53	Uvod u skandinavistiku 1	İskandinav Çalışmalarına Giriş 1
54	Uvod u slavistiku 1	Slav Çalışmalarına Giriş 1
55	Uvod u slovenačku kulturu 1	Sloven Kültürüne Giriş 1
56	Uvod u turkolgiju	Türkolojiye Giriş
57	Uvod u filozofiju 1	Felsefeye Giriş 1
58	Uvod u francusku kulturu 1	Fransız Kültürüne Giriş 1
59	Uvod u hispanistiku 1	İspanyol Çalışmalarına Giriş 1
60	Uvod u holandsku kulturu 1	Felemenk Kültürüne Giriş
61	Uvod u hungarologiju 1	Macar Dili ve Edebiyatına Giriş 1
62	Uvod u periodu Heian	Heian Dönemine Giriş

Akademsko-opšteobrazovni predmeti	Altıncı Yarıyıldaki Akademik ve Genel

	u šestom semestru	Konular
1	Balkanologija 2	Balkanoloji 2
2	Balkanologija 4	Balkanoloji 4
3	Verbalna i neverbalna komunikacija	Sözlü ve Sözsüz İletişim
4	Evropski kolonijalizam i arapski svet 2	Avrupa Koloniciği ve Arap Dünyası 2
5	İslam i politika 2	İslâm ve Politika 2
6	İslamska arhitektura	İslâm Mimarlığı
7	İslamski fundamentalizam	İslâm Köktendinciliği
8	Istorija azijsko pacifičke regije 2	Asya-Pasifik Bölgesi Tarihi 2
9	Istorija knjiga i biblioteka 2	Kitaplar ve Kütüphâneler Tarihi 2
10	Istorija srpske književnosti 2	Sırp Edebiyatı Tarihi 2
11	Istorija srpske književnosti 4	Sırp Edebiyatı Tarihi 4
12	Istorija sprske ćirilice	Sırp Kiril Yazısı Tarihi
13	Japan i svet 2	Japonya ve Dünya 2
14	Japanska ekonomija 2	Japon İktisadı 2
15	Kineska kultura 4	Çin Kültürü 4
16	Klasični grčki jezik 2	Klâsik Yunanca 2
17	Klasični grčki jezik 4	Klâsik Yunanca 4
18	Kreativno pisanje 2	Yaratıcı Yazarlık 2
19	Kreativno pisanje 4	Yaratıcı Yazarlık 4
20	Kulturna istorija Turaka	Türklerin Kültürel Tarihi
21	Kulturna istorija Holandije i Flandrije 2	Hollanda ve Flandre Kültür Tarihi 2
22	Latinski jezik 2	Latin Dili 2
23	Latinski jezik 4	Latin Dili 4
24	Makedonski jezik 2	Makedonya Dili 2
25	Nearapski islam	Arap Olmayan İslâm
26	Nizozemlje i svet 2	Hollanda ve Dünya 2
27	Osnovi islamskog prava	Arap Hukukunun Temelleri
28	Pedagoška psihologija	Eğitim Psikolojisi

29	Pregled kineske istorije	Çin Tarihine Bakış
30	Pregled opšte književnosti 2	Genel Edebiyat İncelemesi 2
31	Pregled opšte književnosti 4	Genel Edebiyat İncelemesi 4
32	Psihologija čitanja	Okuma Psikolojisi
33	Raskoli u islamu	İslamda Kutuplaşmalar
34	Savremena politička istorija arapskog sveta	Arap Dünyasının Çağdaş Politik Tarihi
35	Srpski jezik 2	Sırp Dili 2
36	Staroslovenski jezik 2	Eski Kilise Slav Dili 2
37	Turski folklor	Türk Halk Bilimi
38	Uvod u albanologiju 2	Albanolojiye Giriş 2
39	Uvod u američke studije	Amerikan Çalışmalarına Giriş
40	Uvod u arhivistiku	Arşiv Okumasına Giriş
41	Uvod bibliografiju	Bibliografyaya Giriş
42	Uvod u germanistiku 2	Alman Dili ve Edebiyatına Giriş 2
43	Uvod u ekologiju 2	Çevrebilimine Giriş 2
44	Uvod u italijansku kulturu 2	İtalyan Kültürüne Giriş 2
45	Uvod u italijaknsu kulturu 4	İtalyan Kültürüne Giriş 4
46	Uvod u japansku književnost	Japon Edebiyatına Giriş
47	Uvod u neohelenistiku 2	Neohelenistiğe Giriş 2
48	Uvod u orijentalistiku 2	Doğubilimlerine Giriş 2
49	Uvod u osmanski turski jezik 2	Osmanlı Türkçesine Giriş 2
50	Uvod u proučavanje italijankse književnosti 20. veka 2	XX. Yüzyıl İtalyan Edebiyatı Çalışmalarına Giriş 2
51	Uvod u rumunsku civilizaciju 2	Rumen Medeniyetine Giriş 2
52	Uvod u sinologiju	Sinolojiye Giriş
53	Uvod u skandinavistiku 2	İskandinav Çalışmalarına Giriş 2
54	Uvod u slavistiku 2	Slav Çalışmalarına Giriş 2
55	Uvod u slovenačku kulturu 2	Sloven Kültürüne Giriş 2
56	Uvod u filozofiju 2	Felsefeye Giriş 2

57	Uvod u flamansku kulturu	Felemenk Kültürüne Giriş
58	Uvod u francusku kulturu 2	Fransız Kültürüne Giriş 2
59	Uvod u hispanistiku 2	İspanyol Çalışmalarına Giriş 2
60	Uvod u hungarologiju 2	Macar Dili ve Edebiyatına Giriş 2
61	Umetnost u periodu Meiđi	Meici Dönemini Sanatına Giriş
62	Funkcionalna pismenost	Fonksiyonel Okuryazarlık
63	Škole i pravci u lingvistici	Dilbilim Okulları ve Eğilimleri

(Vraneš ve Bajić, 2013)

KAYNAKÇA:

AFYONCU, Erhan (2006). *Osmanlı İdaresinde Sırbistan*. Balkanlar El Kitabı, C.I: Tarih, Ankara.

AKALIN, Şükrü Haluk (2009). *"Türk Dili: Dünya Dili"*. Türk Dili-Dil ve Edebiyat Dergisi, TDK Yay. S. 687 s. 195-204.

GRUBAČIĆ, Slobodan (Ed.) (1997). *Orientalistika 70*. Čigoja Štampa, Beograd.

ĐINĐIĆ, Marija (2014). *Yeni Türkçe-Sırpça Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

ĐUKANOVIĆ, Marija (1968). *Katedra za orijentalnu filologiju*. Sto godina Filozofskog Fakulteta, Beograd.

HAFIZ, Nimetullah; ZUBÇEVİÇ HAFIZ, Tacida (2014). *"Sırbistan ve Kosova'da Dünya Dili Olarak Türkçe"*. Kültür Evreni Dergisi, S. 21, s. 7-15.

HAFIZ, Nimetullah (2006). *"Eski Yugoslavya Bölgelerinde Türkçe'nin Eğitimi"*. BAL-TAM Türklük Bilgisi Dergisi, 4, Mart: 182-188.

İSEN, Mustafa (1997). *Ötelerden Bir Ses, Divan Edebiyatı ve Balkanlarda Türk Edebiyatı Üzerine Makaleler*. Ankara: Akçağ Yayınları.

KARAAĞAÇ, Günay (2008). *Türkçe Verintiler Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

MAJER, Hans George (1997). *The Functioning of a Multi-ethnic and Multi-religious State: The Ottoman Empire, Ислам, Балкан и велике силе (XIV-XX век)*, Историјски институт, Београд, 61-70.

ORTAYLI, İlber (2011). *İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı*. İstanbul: Timaş Yayınları.

ÖZDAMAR, Fazıl (2015). *"Yeni Pazar'da Türkçe Öğretimi: Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri"*. Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi, 15/1 Yaz, s. 131-143.

VRANEŠ, Aleksandra; BAJIĆ, Ljiljana (2013). *Studentski Program Filološkog Fakulteta Univerziteta u Beogradu*. Beograd.

<http://www.telegraf.rs/vesti/1400134-uvaden-turski-jezik-u-srpske-skole-djaci-poludeli-sva-mesta-popunjena> (Erişim Tarihi: 07/08/2015)

<http://mondo.rs/a763689/Info/Drustvo/Turski-jezik-u-skolama-u-Kragujevcu.html> (Erişim Tarihi: 07/08/2015)